

5. Zhad'ko, N. V. and Churkyna, M. A. Obuchenye hard skills y soft skills - v chem raznytsa? [Training hard skills and soft skills - what is the difference?]. [online] Available at: <http://hr-portal.ru/article/obuchenie-hard-skills-i-soft-skills-v-chyom>.

УДК 373.5.091.3:82(100)(045)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 5 КЛАСІ

Розман І.І., Попович М.В.

PECULIARITIES OF TEACHING FOREIGN LITERATURE IN CLASS 5

Rozman Iryna, Popovych Mariana

У статті висвітлені особливості викладання зарубіжної літератури у 5 класі. Закцентована увага на формах роботи з текстом. Зауважено на те, що завдання вчителя полягає у вмінні зацікавити учнів класичною та сучасною літературою, сприяти розвитку на уроках літератури інтересу саме до текстів творів, а тільки до медіа-ресурсів та екранізацій художніх творів.

Ключові слова: шкільний курс, зарубіжна література, методи, форми викладання.

The article states that the "School Course of Foreign Literature" in the modern school is of great importance for stimulating interest in studying the works of foreign writers. It is emphasized that it is necessary to take into account all aspects of the adaptation period of 5th grade students. First of all, it should be noted that in itself "foreign literature" reflects the process of interaction, the interaction of national literatures. Literature is perhaps the main source of information about the culture of this country. In this regard, it should be emphasized that the development of foreign literature is a product of the interaction of cultural world heritage. It is noted that the task of the teacher is the ability to interest students in classical and modern literature; to direct to the development of interest in the lessons of literature precisely to the texts of works, so that they contribute to the education of students, but only to media resources, screened works.

Key words: school course, foreign literature, methods, forms of teaching.

Небажання сучасної молоді читати зумовило авторів Навчальної програми із зарубіжної літератури для 5-9-х класів для загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом МОН від 07.06.2017 № 804, запропонувати до вивчення та затвердити такі художні твори, щоб учні з цікавістю та ентузіазмом знайомились як і із шедеврами зарубіжної літератури, так і орієнтувались у сучасних світових тенденціях [1].

З приводу різних шляхів: на лекційних та практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи студентів, знайомство з програмою та особливостями викладання зарубіжної літератури важко переоцінити. «Шкільний курс зарубіжної літератури» в сучасній школі має величезне значення для активізації інтересу до вивчення творів зарубіжних письменників.

Перш за все, необхідно відзначити, що сама по собі «зарубіжна література» відображає процес взаємодії, взаємовпливу національних літератур. Література є чи не головним джерелом відомостей про культуру цієї країни. У зв'язку з цим необхідно відзначити, що розвиток зарубіжної літератури є продуктом взаємовпливу національних літератур.

Актуальність проблеми взаємозв'язків і взаємодії національних літератур визначається не тільки новим рівнем науки про літературу, а й еволюцією самої літератури [1].

Важливим є твердження ствердження про те, що «крім приватних історій окремих народів, є ще історія людства».

Знайомство школярів 5 класів із зарубіжною літературою сприяє розумінню унікальності та неповторності культури і літератури кожного народу. Вивчення самотності літератури, залученню до загальнонародських цінностей життя – завдання вчителя-філолога.

Зарубіжна література, як шкільний предмет, займає дуже важливе місце у всьому курсі сучасної школи.

Школярі 5 класів належать до молодшого підліткового віку. У цьому періоді відбувається їх перехід від дитинства до дорослості, від незрілості до зрілості, він є проблемним, тому пов'язаний з різними труднощами і перепонами. Батькам і учителям потрібно бути особливо уважними і спостережливими до дітей цього віку, звертати увагу на будь-які зміни в поведінці дитини, для того щоб вчасно підтримати дитину, надати їй необхідну допомогу у вирішенні проблем, адже для них це так важливо, бачити, що вони не одні і є той хто підкаже, допоможе.

Враховуючи всі аспекти адаптаційного періоду учнів 5 класу, можна спробувати зробити його більш комфортним для дітей. Вони тільки навчаються вчитися: висвітлювати зміст казок народів світу, визначати взаємозв'язок різних сфер природи й людини в поетичних та прозових творах; усвідомлювати важливість знаходити спільну мову з природою; аналізувати й зіставляти світ дорослих і світ дітей, розвивати творчу уяву на основі вивчених творів; знати імена популярних сучасних письменників, інтерпретувати зміст їхніх творів для дітей.

У учнів молодших та середніх класів вкоренилося прагнення не читати твори, а обмежуватися знанням їх змісту за екранізаціями або телеспектаклями. Завдання вчителя – повернути класичній літературі читачів, відновити на уроках літератури інтерес саме до текстів творів, щоб вони сприяли вихованню учнів, щоб слово письменника і його мудрість «залишилося в їх пам'яті на все життя». Твори зарубіжних авторів виявляються в цьому відношенні в силу меншої популярності в найбільш вирашному становищі. Перед вчителями-словесниками постає завдання не тільки познайомити з ними учнів: потрібно «втягти» з них все, що буде сприяти збагаченню духовного світу дітей і підлітків.

Учням п'ятих класів пропонуються різні варіанти роботи над текстами: заучування напам'ять, літературні монтажі, словникові конкурси, цитування в розрахунок на вільну орієнтацію в тексті, складання карток, запам'ятовування афоризмів, читання «ланцюжком», читання за ролями.

Як відомо, зарубіжна література є новим предметом для цього класу, тому вважається надзвичайно важливим зацікавити та розповісти учням про роль та значення предмету, показати, чому він є важливим для них.

Слід зазначити, що у молодших класах діти нерідко через невисоку техніку читання не можуть самостійно засвоїти зміст невідомих їм книг. Тому спочатку рекомендується аналіз ідейно-тематичного змісту твору, а потім вже розгляд його художніх особливостей. Від молодших класів до старших ускладняється методика проведення уроків: від бесіди після прочитаного в класі твору до синтезу коментованого читання і бесіди з попередньо прочитаного учнями тексту і, нарешті, до лекції вчителя, заснованої на конкретному літературознавчому аналізі.

У молодших класах основу аналізу творів зарубіжних письменників складають бесіда і коментоване читання. Тому найкращим варіантом вважається шлях від аналізу до тексту, а не від тексту до аналізу, так як це вимагає від учнів вже виробленого літературознавчого підходу.

Вивчення зарубіжної літератури в школі має супроводжуватися також різними письмовими роботами: викладом, твором-мініатюрою, складанням плану до певного розділу, аналізом головних героїв, складанням цитатної характеристики художнім образам. Зарубіжна література є багатим матеріалом для розширення кругозору школярів і розвитку їхньої духовності. Однак тексти зарубіжних авторів можуть бути важкі для розуміння учнів молодших класів. Тому на таких уроках учитель всіляко допомагає учням. Для розвитку уяви

потрібно використовувати різнопланові наочні посібники та обладнання: малюнки дітей, ілюстрації і картини художників, портрети письменників, записи пісень або віршів. Велика увага приділяється словниковій роботі і методиці її проведення. Після кожного заключного уроку на тему бажано рекомендувати словник, з якого можна використати необхідний матеріал.

До прикладу, розглянемо казку Х.К. Андерсена «Стійкий олов'яний солдатик» та акцентуємо увагу на традиційному мотиві казки та точки зору персонажа. Для цього запропонуємо учням таке завдання: побачити в складі подій традиційні казкові мотиви і назвати їх; визначити, з чийої точки зору показана кожна подія; вибудувати події з точки зору олов'яного солдатика і з точки зору людей; спробувати визначити ставлення оповідача до розказаної їм історії.

Роздуми з приводу сенсу подій і сюжету у казці Андерсена можна починати зі з'ясування враження, отриманого учнями при першому читанні.

Більшість дітей висловлює думку, що казка сумна, незважаючи на фольклорні мотиви, які могли б забезпечити щасливий кінець історії. Пояснити, чому складається таке враження, що саме дозволяє пильно розглянути кожен подію в декількох аспектах. Предмет спостережень послідовно вказується учням в питаннях: з чийої точки зору описується те, що відбувається? як розуміють і оцінюють події одна і друга сторона? чи враховується в оповіданні точка зору читача, як відбувається перехід з однієї точки зору на іншу? чи пов'язані між собою події, які спостерігаються кожної зі сторін.

Таким чином, зображуючи одні й ті ж події одночасно з двох точок зору, автор вибудовує два варіанти сюжету – казковий і побутовий. Безсумнівно, що казковий сюжет завойовує симпатії маленького читача.

Отже, вивчаючи з учнями предмет «Зарубіжна література» у 5 класі, необхідно створити такі умови для учнів молодшого шкільного віку, щоб у них не зникало бажання читати та насолоджуватись творами художньої літератури.

Список використаних джерел

1. Навчальна програма із зарубіжної літератури для 5-9-х класів для загальноосвітніх навчальних закладів затверджена наказом МОН від 07.06.2017 № 804.

References

1. Navchal'na prohrama iz zarubizhnoyi literatury dlya 5-9-kh klasiv dlya zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv zatverdzhena nakazom MON vid 07.06.2017 № 804 [Curriculum in foreign literature for grades 5-9 for secondary schools approved by the order of the Ministry of Education and Science from 07.06.2017 № 804].

УДК 378.016:82(100):130.2(045)

ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЇЇ ВИВЧЕННЯ

Розман І.І., Яким О.М.

TEACHING FOREIGN LITERATURE: CULTURAL ASPECT OF ITS STUDY

Rozman Iryna, Yakym Olga

У статті розглядається питання викладання зарубіжної літератури та процес формування культурологічної компетентності студентів коледжу. Закцентована увага на аналізі літературних творів, який відбувається на міжкультурній взаємодії. Зазначено, що на основі культурологічного підходу студенти отримують своєрідний старт до розуміння

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>